

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 23.02.1970, sp. zn. 7 Cz 8/70, ECLI:CZ:NS:1970:7.CZ.8.1970.1

Číslo: 88/1970

Právní věta: Pracovní vztah založený dohodou o pracovnej činnosti či dohodou o vykonaní práce je pomerom obdobným pracovnému pomeru v zmysle ustanovenia § 11 ods. 2 písm. c) zák. č. 116/1966 Zb. o súdnych poplatkoch.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 23.02.1970

Spisová značka: 7 Cz 8/70

Číslo rozhodnutí: 88

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, Poplatky soudní

Předpisy: 65/1965 Sb. § 232 116/1966 Sb. § 11

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 88/1970 sb. rozh.

Pracovní vztah založený dohodou o pracovnej činnosti či dohodou o vykonaní práce je pomerom obdobným pracovnému pomeru v zmysle ustanovenia § 11 ods. 2 písm. c) zák. č. 116/1966 Zb. o súdnych poplatkoch.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 23. 2. 1970, [7 Cz 8/70](#).)

Okresný súd v Košiciach zastavil uznesením z 30. 8. 1967 konanie podľa § 8 ods. 2 zák. č. 116/1966 Zb. s tým odôvodnením, že žalobca nespлатnil žalobu na zaplatenie odmeny za práce spojené s výkonom technického stavebného dozoru a vykonávané pre žalovaného v dobe od júna 1965 do 24. 6. 1967, ako bol povinný podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. a) zák. č. 116/1966 Zb.; nevyhovet tiež výzve súdu, v ktorej mu bola uložená lehota na zaplatenie poplatku s poučením, že keď poplatok nebude zaplatený, súd zastaví konanie.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že uznesením okresného súdu bol porušený zákon a toto uznesenie zrušil.

Z odôvodnenia:

Okresný súd vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku bez toho, aby si náležite objasnil, z akého právneho vzťahu žalobca uplatňuje nárok. Údaje žaloby nasvedčujú tomu, že išlo o nárok vyplývajúci z dohody o prácach konaných mimo pracovného pomeru podľa § 232 a nasl. zák. práce. Z hľadiska zák. č. 116/1966 Zb. o súdnych poplatkoch, najmä ustanovenia § 11 ods. 2 písm. c) (podľa ktorého sú od poplatku oslobodení pracovníci nielen vtedy, ak sú predmetom konania nároky z ich pracovného pomeru, ale tiež nároky z pomeru obdobného pracovného pomeru) išlo teda o to, či pracovný vzťah založený dohodou o pracovnej činnosti (§ 232 ods. 2 písm. a) zák. práce) či dohodou o vykonaní práce (§ 232 ods. 2 písm. b) zák. práce) je pomerom obdobným pracovnému pomeru v zmysle práve citovaného ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch.

Aj keď právna úprava vzťahov vznikajúcich na základe dohôd o prácach konaných mimo pracovného pomeru je voľnejšia ako v pracovnom pomere (a to preto, aby tým boli dané dostatočne široké možnosti pre ich konkrétnu zmluvnú úpravu v príslušných dohodách tak, ako je to v tom-ktorom prípade najúčelnejšie pre dosiahnutie cieľov uzatváraním týchto dohôd sledovaných), vzťahujú sa na pracovné vzťahy založené dohodou o pracovnej činnosti alebo dohodou o vykonaní práce ustanovenia zákonníka práce majúce všeobecný charakter a ďalej tie ustanovenia, o ktorých to zákonník práce výslovne stanoví (porov. najmä § 1 až 26 s výnimkou § 25, 150, 152, 166, 167, 240 až 266, 267 až 278 s výnimkou § 267 a 269 a § 41 vlád. nar. č. 66/1965 Zb.).

Pokiaľ ide o spôsobilosť uzatvárať dohody o prácach konaných mimo pracovného pomeru a práva a povinnosti vyplývajúce z týchto zmlúv, vyžadujú sa k nej na strane organizácie i pracovníka rovnaké podmienky, ako u pracovných zmlúv (najviac § 233 ods. 2 zák. práce stanoví, že s mladistvými pracovníkmi možno uzatvárať tieto dohody, len pokiaľ tým nebude ohrozený ich zdravý vývoj alebo výchova k povolaniu).

Pokiaľ ide o účasť ZV ROH pri uzatváraní dohôd o prácach konaných mimo pracovného pomeru, zákonník práce (ani uznesenie IV. všeodborového zjazdu) sa o nej nezmieňuje; pravda, v organizácii, kde vzhľadom na povahu činnosti sa vyskytuje väčší počet činností alebo pracovných úloh, ku ktorých vykonaniu sa uzatvárajú tieto dohody, je treba aj celkovú problematiku ich uzatvárania považovať za otázku, ktorá sa týka všetkých pracovníkov organizácie a ktorú má preto vedenie organizácie prejednávať so ZV ROH v zmysle č. 4 písm. i) uznesenia IV. všeodborového zjazdu. Obdobne tiež pokiaľ ide o účasť ONV, obmedzenia stanovené organizáciám národnými výbormi pre prijímanie pracovníkov do pracovného pomeru sa nevzťahujú na uzatváranie týchto dohôd, napriek tomu však zákonník práce vychádza v § 233 ods. 1 z toho, že aj pri uzatváraní týchto dohôd majú organizácie úzko spolupracovať s národnými výbormi.

Analógia medzi pracovným pomerom a dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru sa prejavuje aj v odmeňovaní práce. Pokiaľ zvláštna úprava odmeňovania vykonaná nebola, je treba dodržiavať zásadu, že tieto práce majú byť odmeňované rovnakou mzdou, ako keby boli vykonávané v pracovnom pomere.

Tiež ustanovenia o náhrade škody u pracovníkov v pracovnom pomere platia pre pracovníkov vykonávajúcich prácu na základe dohôd o prácach konaných mimo pracovného pomeru, pokiaľ nebola táto zodpovednosť za škodu v otázkach, ktoré nie sú upravené výslovne zákonníkom práce (§ 235 zák. práce), zvlášť upravená priamo v dohode. V týchto prípadoch nemožno - pretože ide o vzťahy pracovnoprávne - použiť ustanovenia občianskeho zákonníka, pokiaľ sa výnimočne na neho priamo neodkazuje (ako napr. u zodpovednosti organizácie za úraz rodinných príslušníkov pomáhajúcich pracovníkovi pri výkone práce).

U dohôd o pracovnej činnosti, kde ide o opätovný výkon prác konaných na jeho podklade, býva poskytovaná odmena periodicky. Preto príjem plynúci z prác konaných na základe takých dohôd je v zmysle § 299 o. s. p. príjmom, ktorý povinnému nahradzuje odmenu za prácu. Taký príjem je možné

postihnúť pri výkone rozhodnutia rovnako ako mzdu vyplácanú v pracovnom pomere.

U dohôd o vykonaní práce, kde sa pracovník zaväzuje - na rozdiel od dohôd o pracovnej činnosti - k splneniu pracovnej úlohy, ktorá je individuálne určená (napr. pracovník sa zaväzuje vypracovať posudok na určitú prácu), nie je pracovná úloha v dohode o vykonaní práce určená druhove, ale špeciálne so všetkými znakmi, ktoré konkrétne vymedzujú pracovný záväzok pracovníka tak, že toto vymedzenie je samé osebe dostatočným podkladom pre jeho plnenie. Odmena za prácu vykonávanú v rámci tejto dohody je vyplácaná naraz, prípadne vo forme zálohy a doplatku. Ide tu o pohľadávku, ktorú je možné postihnúť prikázaním v zmysle ustanovenia § 312 a nasl. o. s. p.

Z uvedeného vyplýva, že u dohôd o prácach konaných mimo pracovného pomeru ide o pomer obdobný pracovnému pomeru v zmysle ustanovenia § 11 ods. 2 písm. c) zák. č. 116/1966 Zb.

Ak teda okresný súd bez toho, aby si vyjasnil, z akého právneho vzťahu žalobca uplatnil nárok, zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zo žaloby, porušil zákon v ustanoveniach § 79 ods. 1 a § 43 ods. 1 o. s. p. v spojení s ustanoveniami § 5 ods. 1 písm. a), § 8 ods. 2 a § 11 ods. 2 písm. c) zák. č. 116/1966 Zb.